CURTEA DE APEL BĂLȚI

Prima instanță: Judecătoria Soroca, sediul Florești
Judecător: Zadorojniuc Alexandru
Dosarul nr.2r-328/23

DECIZIE

02 octombrie 2023 mun. Bălţi

Colegiul Civil şi de contencios administrativ
al Curţii de Apel Bălţi

Instanţa compusă din:
Preşedintele şedinţei, judecător Adriana Garbuz
Judecătorii Iulia Grosu
Andrian Ciobanu

examinînd, fără citarea părţilor, recursul declarat de avocatul Botnari Vitalia, în interesele lui Melnic Valentina, împotriva încheierii Judecătoriei Soroca, sediul ***** din 25 iulie 2023, adoptată în cadrul cauzei civile la cererea de chemare în judecată depusă de Untură Olga, prin intermediul avocatului Guțu Sergiu privind ridicarea excepţiei de tardivitate în cadrul examinării cererii de chemare în judecată înaintată de Melnic Valentina către Untură Olga, intervenient accesoriu notarul Conoval Ion cu privire la anularea certificatului de moştenitor legal şi constatarea acceptării succesiunii,-

constată:

La data de 29 decembrie 2020, Melnic Valentina a înregistrat o cerere de chemare în judecată împotriva lui Untură Olga cu privire la anularea certificatului de moştenitor legal şi constatarea acceptării succesiunii.

În motivarea cererii s-a indicat faptul că, Melnic Valentina s-a născut la *****, din părinţii ***** şi *****. La data de 07 decembrie 2009 a decedat

tatăl său *****, în satul *****, r-nul *****. După deces a rămas masa succesorală compusă din terenul agricol cu suprafaţa de 5.0999 ha, număr cadastral *****, fiind amplasat în extravilanul comunei Ciutuleşti, r-nul Floreşti.

Reţine faptul că, în posesiunea acestui teren, după decesul tatălui *****, au intrat toţi copiii acestuia: Melnic Valentina, Untură Olga, ***** şi *****. Terenul respectiv după decesul tatălui permanent a fost dat în arendă.

Susţine faptul că, anul curent a aflat că terenul respectiv este înregistrat pe numele pîrîtei Untură Olga, în baza certificatului de moştenitor legal nr. 6803 din 23.06.2010. Despre acest fapt nu a fost înştiinţată şi, de asemenea, a aflat că sora sa nu a prezentat informaţie la notar despre existenţa la acel moment, anul 2010, a încă trei moştenitori legali: reclamanta, sora ***** (decedată în martie 2017) şi fratele ***** (decedat la 18.12.2019).

Menţionează că, certificatul de moştenitor legal menţionat supra este lovit de nulitate absolută, deoarece pîrîta a ascuns despre existenţa a încă trei moştenitori legali şi nu au anunţat notarul despre acest fapt, ei fiind lipsiţi de către pîrîtă, prin dol, de dreptul la moştenire a averii defunctului *****. Ei tot au contribuit la înmormîntarea tatălui, au organizat mesele de pomenire, astfel şi ei au acceptat moştenirea prin intrarea în posesiune.

Indică faptul că, la data de 30 septembrie 2020 a transmis pîrîtei o cerere prealabilă prin care i-a solicitat soluţionarea litigiului pe cale extrajudiciară, însă aceasta a refuzat.

La data de 20.11.2020 a depus o cerere către notarul Conoval Ion pentru a-i oferi mai multe informaţii din dosarul succesoral deschis după decesul lui ***** şi în baza căruia a fost eliberat certificatul de moştenitor legal nr. 6803 din 23.06.2010. Prin răspunsul notarului din 07.12.2020 a fost informată că este necesar să se prezinte personal la sediul biroului notarului şi după ce s-a prezentat împreună cu actele solicitate, i-a fost comunicat faptul că nu-i poate fi eliberate date din dosarul succesoral, acestea vor fi prezentate la solicitarea instanţei de judecată.

Solicită, contribuţia instanţei ca să dispună reclamarea anumitor probe de la notarul Conoval Ion.

Potrivit încheierii Judecătoriei Soroca, sediul Floreşti din data de 04 ianuarie 2021 s-a acceptat spre examinare cererea de chemare în judecată declarată de Melnic Valentina către Untură Oleg privind anularea certificatului de moştenitor şi constatarea acceptării succesiunii.

Potrivit încheierii Judecătoriei Soroca, sediul Floreşti din data de 22 martie 2021 s-a respins cererea de chemare în judecată declarată de Melnic Valentina către Untură Oleg privind anularea certificatului de moştenitor legal şi constatarea acceptării succesiunii, ca fiind depusă tardiv.

Potrivit deciziei Curţii de Apel Bălţi din data de 16 iulie 2021 s-a admis recursul declarat de avocatul Sandu Stela, în interesele lui Melnic Valentina, cu casarea integrală a încheierii Judecătoriei Soroca, sediul Floreşti din data de 22 martie 2021 şi restituirea cauzei la rejudecare în instanţa de fond, în alt complet de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Soroca, sediul Floreşti din 05 iulie 2023 s-a admis cererea înaintată de către reprezentantul pîrîtei Untură Olga, avocatul Guţu Sergiu privind separarea pretenţiilor în cauza civilă iniţiată la cererea de chemare în judecată înaintată de Melnic Valentina către Untură Olga, intervenient accesoriu notarul Conoval Ion cu privire la anularea certificatului de moştenitor legal şi constatarea acceptării succesiunii.

S-a separat pretenţiile în cauza civilă iniţiată la cererea de chemare în judecată înaintată de Melnic Valentina către Untură Olga, intervenient accesoriu notarul Conoval Ion, cu privire la anularea certificatului de moştenitor legal şi constatarea acceptării succesiunii, într-un proces aparte.

S-a reţinut spre examinare pretenţia privind „anularea certificatului de moştenitor legal nr. 6803 din 23.06.2010, eliberat de notarul Conoval Ion lui Untură Olga, asupra masei succesorale rămase după decesul lui ***** pe motiv de nulitate absolută".

S-a transmis cauza civilă iniţiată la cererea de chemare în judecată înaintată de Melnic Valentina către Untură Olga, intervenient accesoriu notarul Conoval Ion, cu privire la „constatarea faptului acceptării succesiunii după decesul lui *****, decedat la 07.12.2009, prin intrarea în posesie de către Melnic Valentina", către Secţia de evidenţă şi documentare procesuală a Judecătoriei Soroca, sediul Floreşti pentru repartizare aleatorie altui judecător spre examinare.

Prin încheierea Judecătoriei Soroca, sediul Floreşti din 25 iulie 2023, s-a admis cererea reprezentantului pîrîtei Untură Olga, avocatului Guţu Sergiu privind ridicarea excepţiei de tardivitate.

S-a respins, ca fiind tardivă, cererea de chemare în judecată înaintată de Melnic Valentina către Untură Olga, intervenient accesoriu notarul Conoval Ion, cu privire la anularea certificatului de moştenitor legal.

Nefiind de acord cu soluţia instanţei de fond, la data de 01 august 2023 avocatul Botnari Vitalia, în interesele lui Melnic Valentina, a înregistrat cerere de recurs asupra încheierii din 25 iulie 2023, solicitînd casarea integrală a încheierii recurate cu emiterea unei noi soluţii privind restituirea cauzei la rejudecare în instanţa de fond.

În motivarea cererii de recurs a invocat faptul că, Melnic Valentina a cunoscut despre înregistrarea dreptului de proprietate de către Untură Olga,

asupra terenului agricol din extravilanul s. Ciutuleşti, r-nul Floreşti încă de la data de 23 iunie 2010, urmînd să-şi valorifice drepturile sale de contestare pe perioada de pînă la data de 23 septembrie 2010.

Reţine faptul că, în speţă Melnic Valentina a cunoscut despre existenţa certificatului în noiembrie 2020 cînd a mers din iniţiativa proprie la un notar public pentru a se interesa despre soarta dosarului succesoral. Din informaţia comunicată s-a constatat că a fost deschis dosar succesoral pe numele cet. Untură Olga.

Menţionează că, prin răspunsului notarului Ion Conoval din 07.12.2020, a fost informată că este necesar să se prezinte personal la sediul biroului notarului şi după ce s-a prezentat împreună cu actele solicitate i-a fost comunicat faptul că nu-i poate fi eliberate date din dosarul succesoral, acestea vor fi prezentate la solicitarea instanţei de judecată (din care concluzionează că certificatul de moştenitor există, Melnic Valentina a cunoscut despre existenţa certificatului de moştenitor legal, dar de fapt nu a luat cunoştinţă oficial cu actul).

Susţine recurentul că, la data de 02.03.2023, aceasta oficial (nu din auzite) a luat cunoştinţă cu certificatul de moştenitor legal, la dispunerea instanţei de judecată (extras din proces-verbal al şedinţei de judecată din 31.01.2023), cînd deja acţiunea în anulare a certificatului de moştenitor se afla pe rolul instanţei de judecată.

Reţine faptul că, ambele momente invocate mai sus, demonstrează că Melnic Valentina şi-a valorificat dreptul în termenul de prescripţie, fapt ce exclude invocarea excepţiei de tardivitate în speţă.

Solicită recurentul casarea integrală a încheierii Judecătoriei Soroca, sediul Floreşti din 25.07.2023 şi emiterea unei decizii potrivit căreia problema să fie soluţionată prin restituirea spre rejudecare a cauzei.

Prin încheierea Curţii de Apel Bălţi din data de 11 septembrie 2023 s-a acceptat spre examinare cererea de recurs declarată de avocatul Botnari Vitalia în interesele lui Melnic Valentina împotriva încheierii Judecătoriei Soroca, sediul Floreşti din 25 iulie 2023. S-a intentat procedura de recurs în cadrul cauzei civile la cererea de chemare în judecată înaintată de Melnic Valentina către Untură Olga, intervenient accesoriu notarul Conoval Ion, cu privire la anularea certificatului de moştenitor legal.

În conformitate cu art.426 alin.3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinţei la recurs, fără examinarea admisibilităţii şi fără participarea părţilor.

Încheierea contestată a fost adoptată la data de 25 iulie 2023, înmînată

reprezentantului recurentului la data de 25 iulie 2023. (f.d.127)

Recursul a fost înregistrat la data de 28 iulie 2023 (potrivit plicului poştal), fiind înaintat în termen, adică recurentul s-a încadrat în termenul legal de 15 zile stabilit de declarare a recursului.

Verificînd argumentele recursului în coraport cu materialele cauzei, Colegiul Civil a ajuns la concluzia că recursul declarat de avocatul Botnari Vitalia, în interesele lui Melnic Valentina, urmează a fi admis cu casarea încheierii recurate şi remiterea cauzei la rejudecare în instanţa de fond, din următoarele considerente:

În conformitate cu art.427 lit.b) CPC, instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul şi să caseze integral sau parţial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluţionată prin încheierea casată.

Materialele cauzei atestă faptul că, la data de 29 decembrie 2020, Melnic Valentina a înregistrat o cerere de chemare în judecată împotriva lui Untură Olga cu privire la anularea certificatului de moştenitor legal şi constatarea acceptării succesiunii.

Prin încheierea Judecătoriei Soroca, sediul Floreşti din 05 iulie 2023 s-a admis cererea înaintată de către reprezentantul pîrîtei Untură Olga, avocatul Guţu Sergiu privind separarea pretenţiilor în cauza civilă iniţiată la cererea de chemare în judecată înaintată de Melnic Valentina către Untură Olga, intervenient accesoriu notarul Conoval Ion cu privire la anularea certificatului de moştenitor legal şi constatarea acceptării succesiunii.

S-a separat pretenţiile în cauza civilă iniţiată la cererea de chemare în judecată înaintată de Melnic Valentina către Untură Olga, intervenient accesoriu notarul Conoval Ion, cu privire la anularea certificatului de moştenitor legal şi constatarea acceptării succesiunii, într-un proces aparte.

S-a reţinut spre examinare pretenţia privind „anularea certificatului de moştenitor legal nr. 6803 din 23.06.2010, eliberat de notarul Conoval Ion lui Untură Olga, asupra masei succesorale rămase după decesul lui ***** pe motiv de nulitate absolută".

S-a transmis cauza civilă iniţiată la cererea de chemare în judecată înaintată de Melnic Valentina către Untură Olga, intervenient accesoriu notarul Conoval Ion, cu privire la „constatarea faptului acceptării succesiunii după decesul lui *****, decedat la 07.12.2009, prin intrarea în posesie de către Melnic Valentina", către Secţia de evidenţă şi documentare procesuală a Judecătoriei Soroca, sediul Floreşti pentru repartizare aleatorie altui judecător spre examinare.

Prin încheierea Judecătoriei Soroca, sediul Floreşti din 25 iulie 2023, s-a admis cererea reprezentantului pîrîtei Untură Olga, avocatului Guţu Sergiu privind ridicarea excepţiei de tardivitate.

S-a respins, ca fiind tardivă, cererea de chemare în judecată înaintată de Melnic Valentina către Untură Olga, intervenient accesoriu notarul Conoval Ion, cu privire la anularea certificatului de moştenitor legal.

Nefiind de acord cu soluţia instanţei de fond, la data de 01 august 2023 avocatul Botnari Vitalia în interesele lui Melnic Valentina a înregistrat cerere de recurs asupra încheierii din 25 iulie 2023, solicitînd casarea integrală a încheierii recurate cu emiterea unei noi soluţii privind restituirea cauzei la rejudecare în instanţa de fond.

Judecînd cauza în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Bălţi a constatat că instanţa de fond la emiterea încheierii contestate a tratat eronat normele de drept material şi procedural, ajungînd la o concluzie greşită.

În conformitate cu prevederile art. 1516 alin.1) şi 2) din Codul civil, succesiunea este acceptată de succesor indiferent de faptul dacă este testamentar sau succesor legal. Succesiunea se consideră acceptată cînd moştenitorul depune la notarul de la locul deschiderii succesiunii o declaraţie de acceptare a succesiunii sau intră în posesiunea patrimoniului succesoral.

În conformitate cu art.216 alin.1), 2) din Codul civil, actul juridic este nul în temeiurile prevăzute de prezentul cod (nulitate absolută). Actul juridic poate fi declarat nul, în temeiurile prevăzute de prezentul cod, de către instanţa de judecată sau prin acordul părţilor (nulitate relativă).

În conformitate cu art.217 alin.1), 2), 3) din Codul civil, nulitatea absolută a actului juridic poate fi invocată de orice persoană care are un interes născut şi actual. Instanţa de judecată o invocă din oficiu. Nulitatea absolută nu poate fi înlăturată prin confirmarea de către părţi a actului lovit de nulitate. Acţiunea în constatare a nulităţii absolute este imprescriptibilă.

Subsecvent, Colegiul atestă că, obiectul litigiului îl reprezintă anularea certificatului de moştenitor legal nr. 6803 din 23 iunie 2010 şi constatarea acceptării succesiunii, asupra masei succesorale rămase după decesul lui *****, drept consecinţă speţa este reglementată de prevederile legale în vigoare la data întocmirii eliberării certificatului de moştenitor legal, şi anume prevederile Codului civil în vigoare pînă la 01 martie 2019.

În această ordine de idei, Colegiul remarcă faptul că, instanţa de fond prin actul contestat a făcut referire la prevederile art.1538 Cod civil care se referă la procedura notarială invocînd excepţia de tardivitate a pretenţiilor a respins cererea ce ține de anularea certificatului de moştenitor legal ca fiind tardivă.

Acest fapt fiind incorect apreciat de către instanţă dat fiind că, acţiunea în constatare a nulităţii absolute, este o acţiune imprescriptibilă, iar nulitatea unui act juridic poate fi invocată oricînd, fie pe cale de acţiune, fie pe cale de excepţie.

Astfel, Colegiul va remarca faptul că, instanţa de fond eronat a apreciat acţiunea privind anularea certificatului de moştenitor legal ca fiind tardivă, or, invocînd nulitatea absolută a actului juridic civil termenul de prescripţie în acest sens este imprescriptibil.

Distinct de cele expuse, Colegiul va sugera instanţei de fond faptul că, pretenţiile ce ţine de anularea certificatului de moştenitor legal şi constatarea acceptării succesiunii sunt pretenţii comune care urmează a fi soluţionate într-un singur litigiu, or, odată ce sunt separate, soluţionarea lor poate duce la crearea unor situaţii juridice imprevizibile.

În acest context, se va atenţiona instanţa de fond că litigiul în sine ţine de masa succesorală, la care pretend mai mulţi moştenitori, iar pretenţiile înaintate instanţei de nulitate absolute a certificatului de moştenitor legal şi constatatrea faptului acceptării succesiunii, urmează, în mod corect şi inevitabil, a fi examinate în cadrul unui singur dosar, fiind adoptată o singură hotărîre pe caz, aceste pretenţii nefiind separabile prin esenţa sa, în contextul adoptării unei doar hotărîri asupra cazului dat.

Sub acest aspect, se constată că, concluzia instanţei de fond, expusă în încheierea din 25 iulie 2023 privind admiterea excepţiei de tardivitate şi respingerea acţiunii ca tardive, este în contradicţie cu circumstanţele cauzei, fapt ce indică la netemeinicia acesteia.

Deci, faptele relatate generează casarea încheierii contestate, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanţa de fond la etapa soluţionării excepţiei de tardivitate.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Bălţi consideră necesar de a admite recursul, a casa încheierea Judecătoriei Soroca, sediul Floreşti din 25 iulie 2023, cu trimiterea cauzei spre rejudecare, în aceeaşi instanţă.

În contextul celor expuse şi conform art.427 lit.b), 428 CPC, Colegiul civil şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Bălţi,

dispune:

Admite recursul declarat de avocatul Botnari Vitalia în interesele lui Melnic Valentina.

Casează integral încheierea Judecătoriei Soroca, sediul Florești din 25 iulie 2023, adoptate în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Untură Olga, prin intermediul avocatului Guțu Sergiu privind ridicarea excepției de tardivitate, în cadrul examinării cererii de chemare în judecată înaintată de Melnic Valentina către Untură Olga, intervenient accesoriu notarul Conoval Ion, cu privire la anularea certificatului de moștenitor legal și constatarea acceptării sucesiunii, cu remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de fond, la etapa examinării excepției de tardivitate.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței, judecător Adriana Garbuz

Judecătorii Iulia Grosu

Andrian Ciobanu